

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2012

Praha 2014

Zpracoval:

Odbor statistik rozvoje společnosti ČSÚ
Centrum informací a statistik kultury NIPOS

Kontaktní osoba:

Ing. PhDr. Jaroslav Novák, CSc. tel: + 420 274052931
E-mail: jaroslav.novak@czso.cz

Obsah

1. ÚVOD	4
1.1. VYMEZENÍ A ČLENĚNÍ SEKTORU KULTURY.....	5
1.2. ZDROJE DAT A SOUVISEJÍCÍ PROBLÉMY	8
2. HOSPODAŘENÍ KULTURNÍCH INSTITUCÍ V ROCE 2012.....	9
2.1. ZDROJE FINANCOVÁNÍ KULTURY	9
2.2. MIKROEKONOMICKÝ POHLED	11
2.3. MAKROEKONOMICKÝ POHLED	13
3. ZÁVĚR.....	14
4. POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA:	16
5. TABULKOVÁ PŘÍLOHA.....	17

1. ÚVOD

Satelitní účet kultury ČR (dále také „účet kultury“) byl, v návaznosti na úkol vyplývající z usnesení vlády ČR č. 1452 z roku 2008, poprvé zpracován v ověřovacím provedení za referenční rok 2009¹. V průběhu sestavování účtu i v rámci hodnocení jeho výsledků za tento rok a za léta následující se ukázalo, že některé předpoklady a záměry obsažené v původním metodickém manuálu k účtu nemohou být zcela naplněny, resp. musí být poopraveny².

Změny se týkaly zejména **vymezení rozsahu sektoru kultury**. S ohledem na složitost a různorodost kulturních aktivit byly řešeny otázky zahrnutí navazujících produkčních etap tvorby kulturních statků (např. nakladatelské a vydavatelské činnosti) a také maloobchodních činností (např. prodej knih, starožitností atd.).

Pro prvé ověřovací sestavení kulturního účtu za rok 2009 byl sektor kultury vymezen v rámci dohody zainteresovaných institucí (MK ČR resp. NIPOS a ČSÚ). Na podzim roku 2011 byl však ukončen projekt ESSnet Culture organizovaný Eurostatem, jehož úkolem - mimo jiné - bylo jednotné vymezení sektoru kultury v rámci celé EU. Výsledky výše uvedeného projektu byly zapracovány do novelizované metodiky sestavení kulturního účtu a staly se východiskem pro sestavení účtu za rok 2010 a následující léta.

Co se změn – v porovnání s původním pojetím kulturního účtu za rok 2009 – týče, byl sektor kultury rozšířen o některé maloobchodní činnosti (NACE 47.63, 78 a 79), překladatelské a tlumočnické služby (NACE 74.30), pronájem videokazet a disků (NACE 77.22) a umělecké vzdělávání (NACE 85.52). Nutno dodat, že některé maloobchodní aktivity (NACE 47.78 a 79) se však vztahují ke kultuře jen částečně a odpovídající data je proto nezbytné složitými postupy kvantifikovat (resp. částečně i odhadovat).

Další odlišnosti oproti prvému ověřovacímu zpracování účtu spočívaly **v rozsahu a kvalitě zjištěných dat**. Pomocí dodatečných zjišťování (např. v uměleckých řemeslech, archivech, designu či v cirkusech) se stále rozšiřuje okruh respondentů, jejichž data jsou k sestavení kulturního účtu využita. Svůj význam pro kvalitu dat měla také skutečnost, že si respondenti postupně začali zvykat na vykazování ekonomických údajů, které byly do statistických šetření zavedeny teprve v roce 2009.

Jak je z výše uvedeného patrné, **srovnávání výsledků účtů kultury v časové řadě je prozatím velmi problematické**. Zejména **data za referenční rok 2009**, která **vycházejí z užšího vymezení sektoru kultury**, nejsou s daty za pozdější roční období v přijatelné míře porovnatelná. Tuto skutečnost je třeba mít při práci s uvedenými údaji a zejména s jejich časovými řadami vždy na paměti.

---

¹ viz. Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009, ČSÚ a NIPOS, Praha 2011

² viz. Systém účtů kultury, NIPOS, Praha 2014

1.1. Vymezení a členění sektoru kultury

Před vlastním zjišťováním a hodnocením ekonomického rozměru kultury je nutné jasně určit rozsah a strukturu objektu, který je předmětem našeho zájmu. Nejdříve je třeba **odlišit jeho vymezení z pohledu věcného od vymezení průřezového charakteru, které vychází z účelu resp. funkce a z průběhu dějů v čase**. V prvním případě lze hovořit o jednotlivých oblastech či sférách, poskytovatelích, kulturních a kreativních sektorech kultury a ve druhém o tzv. kulturním cyklu.

V souladu s dostupnými mezinárodními dokumenty (EUROSTAT, UNESCO, OECD) rozlišujeme tyto **kulturní oblasti či odvětví** označené „O 11 – O 19“ (s uvedením CZ - NACE):

- kulturní dědictví - O.11 (**91.01, 02, 03, 47.78, 79**)
- interpretační (scénické) umění - O.12 (**90.01, 02, 04**)
- vizuální (výtvarné) umění a řemesla - O.13 (**74.10, 20, 90.03, část sekce C**)
- periodický a neperiodický tisk - O.14 (**58.11,13, 63.91, 74.30, 47.61, 62**)
- audiovizuální a interaktivní média - O15 (**58.21, 59.11, 12, 13, 14, 20, 60.10, 20, 47.63, 77.22**)
- architektura – O 16 (**71.11**)
- reklama – O17 (**73.11**)
- umělecké vzdělávání – O 18 (**85.52**)
- správa kultury vč. její podpory – O19 (**84.11 - část, 12 - část, 94.99.2**)

Z praktických důvodů, souvisejících s problémy se získáním a členěním potřebných dat, je nutné výše uvedené oblasti doplnit o další blíže neurčenou oblast či oblasti, kterou budeme nazývat „neznámá oblast“.

V rámci jednotlivých oblastí rozeznáváme kulturní činnosti (představují či zprostředkovávají kulturní projevy) jako např. činnost muzeí a galerií a dále kulturní služby či statky (např. konzervace a archivace v rámci muzeí či originály zvukových nahrávek). **Nositelé** uvedených **kulturních činností**, popř. služeb či statků, lze také souhrnně **označit za poskytovatele** kulturních statků a služeb (dále také „poskytovatele“). Mezi ně patří např. muzea, knihovny, divadla, rozhlas či televize. Nutno dodat, že jejich počet je do značné míry dán pragmatickými důvody spočívajícími v dosažitelnosti statistických dat (zejména cestou statistických zjišťování). Jinými slovy řečeno to znamená, že data o některých významných kulturních aktivitách (např. archeologických nálezích, uměleckých řemeslech, činnosti spisovatelů, malířů či sochařů apod.) v současné době nejsou zcela či z velké části k dispozici.

V souladu se zaměřením prováděných statistických šetření v kultuře (KULT) přiřazujeme stávající **institucionálně** vymezené **poskytovatele** (respondenty šetření) **k obsahově** vymezeným **kulturním oblastem** (odvětvím) tj. O.11 – O.19, takto :

- historická památka - (O.11)
- muzeum a galerie - (O.11)
- archiv - (O.11)

- knihovna - (O 11)
- divadlo - (O.12)
- koncertní sál - (O.12)
- kulturní domy – (O.12)
- výstavní sál - (O.13)
- nakladatelství/vydavatelství - (O.14)
- výrobci a distributoři audiovizuálních děl - (O.15)
- rozhlas - (O.15)
- televize - (O.15)
- školy uměleckého vzdělávání – (O.18)
- organizace ochrany aut.práv - (O.19)
- ostatní poskytovatelé - (O.11 - O.19)

Jak je z uvedeného členění patrné, např. ve velmi významné oblasti architektonických činností (O.16) se zatím žádný jednoznačně vymezený poskytovatel - z důvodu nedostatku odpovídajících dat získávaných statistickými šetřeními - nenachází. Obvykle je rozsah kulturních oblastí širší než činnosti poskytovatelů, kteří do nich jsou zařazeni. Poskytovatelé jsou tak svým způsobem vybranými (statisticky zvlášť sledovanými) reprezentanty jednotlivých oblastí, kteří však vyčerpávajícím způsobem celou oblast nepokrývají.

Za údaje o ostatních poskytovatelích se považují zjišťovaná data o činnosti v těch kulturních oblastech, které nelze jednoznačně přiřadit k předcházejícím poskytovatelům (např. maloobchodní prodej knih, starožitností, uměleckých předmětů, tvorba hudebních nahrávek, služby designu, aktivity zpravodajských agentur, správní činnosti ministerstva kultury a jím řízených institucí atd.).

Z podobných důvodů jako v případě oblastí – tj. nemožnosti věrohodného rozčlenění souhrnných dat - je nutné předpokládat i tzv. „neznámého poskytovatele“. V této souvislosti je patrné, že postupné snižování významu (váhy) dat uvedených za neznámou oblast či neznámého poskytovatele v relaci k celkovým údajům za kulturu by mělo být projevem zdokonalování účtu kultury jako takového. To je však velmi obtížný a dlouhodobý úkol související zejména s možnostmi rozšiřování a prohlubování statistického výkaznictví (finanční možnosti a pracovní kapacity statistických pracovišť, ochota respondentů, snahy o snižování jejich administrativní zátěže apod.).

Jak je z výše uvedeného zřejmé, členění poskytovatelů kulturních služeb, které je do značné míry ovlivněno možnostmi získání potřebných dat za danou sféru kulturních aktivit, se bude se změnami ve statistickém zjišťování v čase měnit.

Lze použít i jiné členění sektoru kultury než je výše uvedené, které můžeme označit za výchozí či základní. Tak např. **kulturní oblasti lze seskupit do čtyř tzv. sfér**. Každá z nich odráží rozhodující příbuzné rysy několika oblastí. Za takovou skupinu příbuzných oblastí lze považovat sféru **kulturního** (hmotného a nehmotného) **dědictví**, kam patří např. památky, archeologická naleziště, muzea a galerie, archivy a knihovny, dále sféru **živé originální umělecké tvorby** (např. interpretační a výtvarné umění, umělecká řemesla, design,

architektura, reklama) a sféru **kulturních medií** (např. film, televize, rozhlas, vydávání software a tisk). Čtvrtou sféru – ač ne ryze kulturní - by mohly tvořit **správní (režijní) činnosti** (včetně ochrany autorských práv a podpory kultury), které jsou i s kulturou – jako s každou jinou oblastí lidských aktivit - neoddělitelně spojeny a dále umělecké vzdělávání.

Samozřejmě, nemalý význam mají i jiná členění kulturního sektoru. Evropská Komise člení kulturu v zásadě na **kulturní sektor a kreativní sektor**. Prvý tvoří **oblast tradičního umění** (výtvarné a interpretační umění, kulturní dědictví) a **oblast kulturních průmyslů** (film a video, televize a rozhlas, videohry, hudba, knihy a tisk), **druhý** – kreativní sektor tvoří **oblast kreativních průmyslů** (design, architektura a reklamní průmysl) a oblast příbuzných odvětví (výroba PC, přehrávačů apod.). Jak dále uvidíme, toto členění má mimo jiné nemalý význam z pohledu uplatňování tržních vztahů v kultuře a v této souvislosti rozdílných ekonomických výsledků kulturních oblastí.

V souvislosti s vymezením kultury z pohledu účelu či času hovoříme o druhém rozměru kultury - **kulturním cyklu**. Ten představuje souhrn fází či etap členících kulturu (resp. její oblasti) na **tvorbu či produkci, uchovávání hodnot, šíření kulturních služeb a statků, obchod s nimi, vzdělávání a spotřebu** kulturní produkce. Průřezový charakter pojetí kulturního cyklu svým způsobem sektor kultury jako takový překračuje a zasahuje také do jiných odvětví či sfér lidských aktivit (např. vzdělávání, obchod).

Co se týče faktoru času, lze mezi kulturním cyklem a kulturními sférami (skupinami oblastí) nalézt určité styčné body. Zatímco cyklus lze připodobnit k momentálnímu řezu právě probíhajícími kulturními aktivitami, tak sféry člení kulturu z dlouhodobého pohledu. S určitou mírou zobecnění lze říci, že kulturní dědictví vychází z minulosti, živá tvorba produkující kulturní služby a statky spotřebované v daném čase a na daném místě se váže na přítomnost a média rozšiřující zmíněné služby a statky směřují do budoucnosti.

Lze také říci, že výše uvedené **čtyři sféry zároveň představují základní etapy kulturního cyklu** (uchovávání kulturních hodnot, jejich tvorba, šíření kulturních služeb a statků, umělecké vzdělávání a související správní činnosti).

Jak ukázaly již výsledky prvního zpracování kulturního účtu za rok 2009, z **ekonomického pohledu se vine silná dělící čára mezi tzv. „tradičními“ a „novými“ kulturními obory** či odvětvími. Mezi prvými lze uvést na čelném místě celou sféru kulturního dědictví a dále část živé originální umělecké tvory (divadlo, soubory, festivaly, výstavní sály a kulturní domy a režijní činnosti v kultuře). Tyto aktivity v zásadě nejsou finančně soběstačné a směřuje k nim 50 - 60 % veřejných výdajů na kulturu. Naopak tomu je v případě pořizování zvukových nahrávek, televizního a rozhlasového vysílání, výroby a distribuce audiovizuálních děl, tvorby videoher, tisku, architektonických, návrhářských a reklamních činností.

K otázce členění sektoru kultury je třeba dodat, že může být různorodé. **Pro jeho odpovídající postizení je podstatné získat potřebná data za co nejnižší části celku**, kterým je kulturní sektor jako takový, tj. za jednotlivé oblasti či poskytovatele kulturních služeb. S jejich využitím lze uspokojit informační potřeby spojené s různým členěním kulturního sektoru.

1.2. Zdroje dat a související problémy

K sestavení účtu kultury se **využívají různorodá data z administrativních zdrojů i ze statistických zjišťování**. Do první skupiny patří v první řadě údaje z veřejných rozpočtů (státní rozpočet a místní rozpočty), které jsou získávány od MF ČR. Také sem patří dostupné údaje na internetu, obsahující data o některých poskytovatelích kulturních služeb.

Druhou skupinu tvoří zejména data získaná šetřením v domácnostech (cestou tzv. rodinných účtů) a dále statistickým zjišťováním přímo u kulturních subjektů (pod označením KULT, popř. KULT- MK). Šetření v domácnostech provádí ČSÚ, který šetří také držitele licencí rozhlasového a televizního vysílání. Data od naprosté většiny dalších kulturních subjektů (poskytovatelů) sbírá pomocí výše zmíněného šetření (KULT- MK) NIPOS. Některá data (zejména o zpravodajských agenturách, činnosti architektů, fotografické činnosti a činnosti reklamních agentur, maloobchodu atd.) jsou získávána v rámci šetření tzv. podnikové statistiky ČSÚ. Ze statistického zjišťování tohoto úřadu (NI 1-01) jsou získávána také data o neziskových institucích (včetně organizací ochrany autorských práv).

Pro potřeby sestavení účtu se využívají i různé doplňkové zdroje informací. Údaje o zaměstnanosti a mzdách jsou částečně k dispozici z výběrového šetření pracovních sil a ze statistiky práce a mezd. Obě zjišťování provádí ČSÚ, který také dodává makroekonomická data z národního účetnictví (zejména ve formě matice dodávek a užití).

Údaje o archivech má k dispozici MV ČR, některé informace o kinech Unie filmových distributorů atd.

Konečně informace o některých kulturních subjektech a aktivitách nezahrnutých do pravidelných statistických šetření jsou zjišťována pomocí jednorázových dotazníkových šetření NIPOS a IU-DÚ u vybraných respondentů (cirkusy, design, videohry, umělecká řemesla, amatérské umění atd.).

Nutno dodat, že se na mapě statistického sledování sektoru kultury najdou ještě "bílá místa". **Některé činnosti prozatím nejsou statistickým zjišťováním pokryty** (např. archeologická naleziště), zatímco jiné jsou pokryty jen částečně (např. umělecká řemesla). Ani v případě zahrnutí daných kulturních aktivit do statistického zjišťování však není získání potřebných údajů snadné. Základní překážkou je vysoká míra neodpovědí (nonrespons) a to zejména v případě ekonomických údajů, které jsou pro sestavení kulturního účtu nezbytnou podmínkou.

Získáním dat však problémy nekončí. Je třeba se vypořádat s problem souvisejícími s klasifikacemi (NACE, COICOP, ISCO). Údaje o kulturních činnostech jsou velmi často zahrnuty v agregovaných položkách s jinými aktivitami. V případech kdy tomu tak není, bývá z úsporných důvodů výběrový soubor šetření nedostatečně velký na to, aby bylo možno získat a dopočítávat výsledky v potřebném jemném členění (např. na čtyři místa NACE).

Jednou věcí je získat data (velmi často ne zcela úplná a „čistá“, popř. v jiném než potřebném členění) a druhou získat je v potřebném či přijatelném **časovém termínu**. Data o veřejných výdajích jsou k dispozici zhruba pět měsíců, údaje o výdajích domácností osm a o podnicích či neziskových institucích až dvanáct měsíců po referenčním období. Podobné to je s dopočtenými údaji sbíranými od kulturních subjektů (poskytovatelů). Nejpozději jsou dosažitelná data ze systému národního účetnictví (více než rok po referenčním období), která jsou navíc postupně zpřesňována.

Samozřejmě, nemalé **rozdíly jsou i v kvalitě informací**. Vysokou věrohodnost lze předpokládat u dat týkajících se veřejných výdajů na kulturu, která vycházejí z čerpání státního rozpočtu. Problematictější v tomto směru jsou všechny údaje zjištěné statistickým šetřením, ať už v domácnostech (rodinné účty), tak zejména specializovanými šetřeními v kulturních subjektech (výběrová statistická šetření KULT prováděná NIPOS a ČSÚ), dalšími šetřeními ČSÚ v podnicích a šetřeními doplňkovými. Kvalita těchto dat je ovlivněna všemi problematickými okolnostmi, počínaje úplností základního souboru respondentů, metodami sestavení výběrového souboru, mírou neodpovědí, úrovní dopočtů apod.

V rámci řešení úlohy založené na různorodých zdrojích informací se lze ztěžší vyhnout rozhodnutí o tom, která data – v případě kontradikce – lze považovat za spolehlivější a prvořadá a která za méně významná či odvozená. V souvislosti s účtem kultury by do první skupiny měla patřit bezesporu data o veřejných výdajích na kulturu, vycházející z čerpání státního rozpočtu. Mezi dalšími datovými zdroji by měl také náležet jistý stupeň preference údajům ze systému národního účetnictví, které procházejí řadou bilančních úprav a navíc „zapadají do mozaiky“ makroekonomických ukazatelů sestavovaných dle detailně propracovaných pravidel v souladu s jednotnou mezinárodní metodikou (např. upravená data ze šetření rodinných účtů).

2. Hospodaření kulturních institucí v roce 2012

2.1. Zdroje financování kultury

Celková výše finančních zdrojů vstupujících do sektoru kultury dosáhla v roce 2012 více než 236,1 mld. Kč.³ (viz. tab. č. 1 v příloze). V porovnání s rokem předcházejícím to bylo o 1,1 mld. Kč (o 0,5%) méně.

Co se původu finančních zdrojů týče, největší část jich pochází z oblasti finančních a nefinančních podniků (dále také „podniky“), na druhém místě jsou domácnosti, na třetím veřejné rozpočty, dále neziskové instituce a na posledním místě je mezinárodní prostředí.

V jednotlivých oblastech (odvětvích) kultury je obrázek podílů zdrojů financování poněkud odlišný. Zatímco v kulturním dědictví, interpretačním umění, uměleckém

---

³ V souladu s výše zmíněným manuálem se použitými zdroji rozumí veškeré provozní příjmy (snížené o zaplacené daně), investiční dotace, přijaté úvěry a půjčky (bez splacených), dary apod. získané institucemi s převažujícími kulturními aktivitami získané během referenčního roku.

vzdělávání a v činnostech správního charakteru jsou rozhodující veřejné rozpočty (až s 56 % podílem), v tržně orientovaných odvětvích (výtvarné umění, tisk, média, architektura, reklama) to jsou zdroje podniků a domácností.

Jak ukazuje následující tabulka, ve tříleté časové řadě (2010 - 2012) jsou patrné tendence růstu podílu domácností na celkových zdrojích a naopak poklesu podílu podniků. Veřejné a ostatní zdroje v zásadě stagnují. S ohledem na poměrně nízkou absolutní úroveň, jsou výkyvy podílů ostatních zdrojů velmi vysoké.

Původ zdroje	2010	2011	2012	podíly v %	
				Index 2012/11 v %	Index 2012/10 v %
Veřejné rozpočty	13,5	14,6	14,5	99,3	107,4
Domácnosti	16,8	17,2	19,3	112,2	114,8
Podniky	66,7	65,9	62,2	94,4	93,3
Neziskové instituce	2,8	1,2	3,2	266,7	114,3
Ostatní svět	0,2	1,1	0,8	72,7	400,0

Z veřejných rozpočtů bylo v roce 2012 věnováno na kulturu 34,3 mld Kč tj. o 417mil. Kč (o 1,2%) méně než v roce předcházejícím. Tato částka představuje konsolidované provozní a investiční výdaje organizačních složek státu, územních samosprávných celků a státních mimorozpočtových fondů (kultury a pro podporu a rozvoj české kinematografie) na bázi pokladního plnění.

Z celkové výše výdajů bylo více než 28,2 mld. Kč určeno na provozní účely a necelých 6,1 mld. Kč na investice. Z pohledu úrovně veřejných zdrojů bylo nejvíce - jak provozních, tak i investičních prostředků - vydáno na kulturu z obecních a městských rozpočtů (více než 52 %) a to zejména do oblasti kulturního dědictví, interpretačního umění a uměleckého vzdělávání.

Celková částka věnovaná kultuře v roce 2012 představovala 2,16 % veřejných rozpočtů (v roce 2011 to bylo 2,17%).

Nepřímou pomoc státu kultuře je nemožné kvantifikovat, mimo jiné i proto, že její část může přicházet i prostřednictvím výdajů domácností a podniků (snížení základu daně v případě daru kulturní instituci).

Výdaje domácností na kulturu v roce 2012 dosáhly 45,5 mld. Kč, což je o 4,7 mld. Kč více než v předcházejícím roce a směřovaly nejvíce do sféry médií a tisku (televize, rozhlas, kino, knihy a tisk atd.) a to ve výši 29,9 mld. Kč, to představuje podíl 65,7 %. Mnohem méně prostředků domácnosti vydaly v oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby (interpretační a výtvarné umění) a uměleckého vzdělávání. Výdaje domácností na kulturu

mají nejčastěji podobu vstupného, koncesionářských poplatků, jiných poplatků za služby, úhrad školného, zápisného a úhrad nákupů zboží kulturní povahy (knihy, časopisy, obrazy, starožitnosti atd.).

Podíl výdajů domácností na kulturu na celkových čistých peněžních výdajích domácností dosáhl zhruba tří procent.

V rámci **ostatních zdrojů** financování kultury (téměř dvoutřetinový podíl na celkových zdrojích) mají nejvýznamnější postavení finanční a nefinanční podniky (146,8 mld. Kč), dále nevládní neziskové instituce (7,6 mld. Kč). Zdrojem doplňkového charakteru byly prostředky ze zahraničí (1,9 mld. Kč). V porovnání s předcházejícím rokem byly ostatní zdroje o více než 5 mld. Kč (3,3 %) nižší.

Co se týče jejich rozdělení do jednotlivých oblastí, směřovaly zejména do reklamy (65,4 mld. Kč), médií (30,8 mld. Kč) a tisku (26,7 mld. Kč). Na druhé straně mnohem méně do tradičních kulturních odvětví, ve kterých tradičně převažuje účast zdrojů veřejných.

Uplatnění různorodých zdrojů v rozdílných kulturních oblastech je odrazem rozdílné úrovně rozvoje tržních vztahů v kulturním sektoru. Zatímco se veřejné zdroje nejvíce angažují v oblasti kulturního dědictví, uměleckého vzdělávání, interpretačního umění a správy, tak domácnosti a zejména podniky v oblastech tisku, audiovizí, reklamy a architektury.

2.2. Mikroekonomický pohled

Tabulky č. 3 a 4 uvedené v příloze umožňují hodnotit základní ekonomické ukazatele z výkazů zisku a ztrát kulturních subjektů získané z ročních zjišťování podnikového charakteru (výkazy P 5 – 01, NI a KULT). Je třeba dodat, že podniky jsou v rámci těchto šetření zařazovány do jednotlivých odvětví či oborů dle zásady převažující části tržeb a tak jejich veškeré tržby nemusí nutně pocházet z aktivit kulturního charakteru. Na druhé straně nejsou zahrnuty podniky, které mohou provozovat i kulturní činnosti, avšak převažující část jejich tržeb pochází z aktivit ne-kulturních. Cenou za úplnější pohled, který tak získáváme, je nižší přesnost (resp. „odvětvová“ jemnost či čistota) zjištěných dat.

Jak ukazují tab. č. 3, 4 a 10 **hospodaření sektoru kultury** skončilo v roce 2012 kladným hospodářským výsledkem ve výši přesahující 12,1 mld. Kč. Tato částka zhruba odpovídá ziskové marži (zisk po zdanění dělený tržbami) ve výši 4,9 % (tj. o 0,6 p.b. méně než v roce 2011).

Hospodaření jednotlivých oblastí kultury a poskytovatelů kulturních služeb je tradičně velmi nevyrovnané. Zatímco v kulturním dědictví bylo dosaženo nemalé ztráty (zejména archivy a knihovny), jiná odvětví byla značně zisková (reklama, média, tisk). Podle stupně ekonomické soběstačnosti (relace mezi tržbami za vlastní výkony a celkovými výdaji) lze **v rámci sektoru kultury odlišit dvě rozdílné sféry hospodaření.** Do první patří oblasti

tradičního umění orientovaného spíše na publikum a návštěvnost, pro které je nepostradatelná finanční podpora z veřejných zdrojů (kulturní dědictví, divadla, soubory, festivaly atd.) a do druhé – orientované na trh – lze zařadit sféru kreativních aktivit (reklama, architektura, design), média a tisk se stupněm soběstačnosti přesahujícím 100 % (při celkové úrovni za sektor ve výši 84,9 % tj. o 4,2 p.b. nižší v porovnání s rokem 2011).

Tabulka č. 7 obsahuje údaje o **zaměstnanosti** a mzdách v kultuře. V roce 2012 v ní pracovalo zhruba 90 tis. pracovníků, z toho necelých 80 tis zaměstnanců (přepočtený stav) a zbytek dobrovolníků bez nároku na odměnu. Nad tento počet lze zřejmě předpokládat dalších několik tisíc osob pracujících v resortu na základě dohod o pracovní činnosti či v postavení osoby samostatně výdělečně činné. Pokud bychom přepočítali výši vykázaných ostatních osobních výdajů v kultuře pomocí průměrných mezd podle daných oblastí, dojdeme k počtu dalších cca 15 500 pracovníků zapojených na základě dohod (přepočtených na plnou pracovní dobu). Z výsledku různých statistických zjišťování lze odhadovat, že v kultuře dále působí cca 45 tis. OSVČ (majitelů). Celkem by tedy bylo možné odhadnout počet osob pracujících v kultuře zhruba na 150 tis. (zaměstnanců, dobrovolníků, pracovníků na dohody a OSVČ). Tento počet samozřejmě nezahrnuje pracovníky zabývající se kulturními aktivitami v ne - kulturních organizacích.

Průměrná hrubá měsíční mzda v kultuře dosáhla 24 982 Kč a byla o 130 Kč (o 0,5%) nižší než v celostátním měřítku. Zejména v případě kultury platí, že průměry mají velmi nízkou vypovídací schopnost. Samozřejmě, že i do oblasti mezd se promítají podstatné rozdíly v úrovni hospodaření dvou odlišných sfér sektoru kultury – tradičních odvětví na straně jedné a médií, tisku a kreativních oborů na straně druhé (viz tab. č. 10). Zatímco v kulturním dědictví nedosáhla průměrná měsíční mzda ani 17 tis. Kč, tak v reklamě, tisku či v architektuře to bylo více než 27 tis. Kč a v oblasti audiovizuální a interaktivní techniky více než 35 tis. Kč. Celkově platí, že více než 45 % zaměstnanců v sektoru kultury pracuje v odvětvích s nižší než celostátní průměrnou mzdou.

Rozdílné ekonomické podmínky a výsledky mají svůj odraz také v **investiční aktivitě**. Při průměrné intenzitě investic v přepočtu 130 tis. Kč na zaměstnance v celém kulturním sektoru, to bylo v oborech tradičního umění jen 70,8 tis. Kč., v kreativních průmyslech 175,5 tis. Kč a v kulturních průmyslech (tisk a média) až 190 tis. Kč. (viz tab. č. 10).

Pohled na hospodaření sektoru lze částečně doplnit daty o **vývozu a dovozu** kulturního zboží a služeb (viz tab. č. 9 a), b) a c)). V zahraničním obchodu se zbožím a službami kulturního charakteru bylo dasaženo – podobně jako v předcházejících letech – kladného salda (7,6 mld. Kč). V této souvislosti je však třeba dodat, že uvedené údaje neodrážejí celý rozsah obchodní výměny v oblasti kultury (příslušná šetření jsou výběrová).

2.3. Makroekonomický pohled

Charakteristiku úrovně hospodaření kultury jako celku i jejích jednotlivých částí zcela přirozeně provází otázka místa a váhy tohoto sektoru v ekonomice. Při hledání odpovědi je třeba využít údajů a metod národního účetnictví.

S ohledem na disponibilní data o sektoru kultury se jeví jako nejvhodnější pro vyčíslení makroekonomických ukazatelů výrobní (odvětvová) metoda výpočtu hrubého domácího produktu (HDP). Podle ní se tento ukazatel rovná součtu hrubé přidané hodnoty zjištěné odpočtem mezispotřeby od hodnoty produkce (HPH) a čistých daní, tj. daní z daného odvětví snížených o dotace poskytnuté tomuto odvětví.

Vstupní data do propočtu by měla vycházet z údajů národního účetnictví, zejména pak z tabulek dodávek a užití. Tyto údaje představují svým způsobem optimální informační soustavu co do své komplexnosti, konzistence a mezinárodní srovnatelnosti. Uvedené přednosti jsou však vykoupeny vysokou pracností a z pohledu uživatelů dat dlouhou dobou čekání na (postupně upřesňované) výsledky.

Nutno dodat, že na základě těchto údajů **lze makroekonomické ukazatele sektoru kultury spíše odhadovat než přesně kalkulovat**. Je tomu tak zejména pro – z našeho pohledu - nevhodné členění dat v tabulkách dodávek a užití pouze do úrovně oddílů (na 2 místa NACE), zatímco jsou kulturní aktivity často až na úrovni tříd (4 místa NACE). Jedním příkladem za všechny mohou být architektonické činnosti v tabulkách dodávek a užití, které zahrnují celý oddíl 71 CZ-NACE. Za součást kulturního sektoru je však považována pouze třída 71.11. Data odpovídající kulturním aktivitám je nutno získávat složitým postupem s využitím znalosti různých vztahů – např. v úrovni produktivity práce mezi třídami či podílu spotřeby materiálu, energie a služeb na výnosech atd. - mezi údaji zjištěnými v rámci statistických šetření (podniková šetření, KULT, NI).

Z předběžných údajů obsažených v tabulkách dodávek a užití byla propočtena váha kulturního sektoru na celkové produkci ČR v roce 2011 v rozsahu 2,23 % (216,2 mld. Kč) a na hrubé přidané hodnotě v úrovni 2,42 % (83,9 mld. Kč).

Pomocí upřesněných údajů lze tato data poopravit resp. mírně snížit. Podíl kulturního sektoru na celkové produkci lze odhadovat na 2,20 % (215,4 mld. Kč), jeho podíl na HPH ve výši 2,33% (80,4 mld. Kč) a na HDP v úrovni 1,4% (53,1 mld. Kč). Poměrně nižší úroveň HDP v porovnání s HPH je dána nízkou úrovní daní vztahujících se ke kulturnímu sektoru a naopak vysokou úrovní přijatých provozních dotací. Snížení HPH oproti roku 2010 bylo ovlivněno jednak relativním nárůstem mezispotřeby a dále celkovým snížením ekonomického výkonu sektoru kultury.

Z předběžných dat lze za rok 2012 předpokládat (odhadovat), že objem produkce v kulturním sektoru dosáhl 210,9 mld. Kč (2,16 % na celostátní produkci) a úroveň HPH

82,2 mld. Kč (tj. 2,38 % z celkové HPH vytvořené v ekonomice). Objem HDP vytvořeného v kultuře lze odhadovat v úrovni 55,1 mld. Kč (1,43 % z celkového HDP). Výchozí předběžné údaje budou dale zpřesňovány a výše uvedený odhad se zřejmě mírně pozmění.

3. Závěr

Nutno dodat, že ač se kulturní účet za období 2012 zpracovává již po čtvrté, lze považovat **ověření metodických přístupů za téměř stejně významné jako hledání věcných výsledků**. S ohledem na rozšíření sektoru kultury, jeho úplnějšího postižení statistickým zjišťováním i částečné uplatnění pozměněných metodických přístupů, jsme stále ještě na počátku vznikající časové řady, a proto ještě není zcela možné s jistotou porovnávat a hodnotit dynamiku úrovně jednotlivých ukazatelů. Bez ohledu na tuto skutečnost však i toto **zpracování kulturního účtu ukázalo, že některé významné poznatky o kulturním sektoru se v zásadě potvrzují** (např. postavení jednotlivých oblastí v rámci sektoru, počty zaměstnanců atd.).

Základní otázkou, na kterou by měl dát účet kultury odpověď, je původ, rozsah a užití finančních zdrojů v sektoru kultury. Z administrativních dat bylo zjištěno, že veřejný sektor se podílí na příjmech kulturních subjektů částkou 34,3 mld. Kč (tj. 14, 5%) s tím, že tyto prostředky plynou zejména do oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby a do uměleckého vzdělávání. Podle šetření v domácnostech dosáhly výdaje směřující z rodinných rozpočtů do kultury, zejména do oblasti médií a živé tvorby, 45,5 mld. Kč (tj. 19,3 % celkových zdrojů). Na rozdíl od zdrojů pocházejících z domácností se zdroje vytvořené v podnicích (146,8 mld. Kč tj. 62 % z celkových) snížily. Tato skutečnost spolu se současným poklesem zdrojů z mezinárodního prostředí výrazně ovlivnila celkový meziroční pokles rozsahu disponibilních zdrojů (provozního i investičního charakteru) v kulturním sektoru (o 1,1 mld. Kč, tj. o necelé 0,5%).

Opět se potvrdilo, že se **jednotlivé kulturní oblasti významně liší stupněm uplatnění tržních principů a v této souvislosti také úrovní hospodaření**, s tím související výší průměrných mezd, investiční aktivitou atd. Případné prohlubování této diference bude zřejmě záviset na technickém rozvoji na straně jedné a rozsahem podpory neziskových aktivit (kulturní dědictví a část živé tvorby) z veřejných zdrojů na straně druhé.

Problematické ekonomické výsledky výše jmenovaných kulturních oblastí by bylo možné přisuzovat i omezeným možnostem finančních ukazatelů pro vyjádření rozsahu a kvality výkonu některých činností (např. péče o kulturní dědictví, vzdělávací činnost kulturních institucí, působení kultury a jejích hodnot na jedince i společnost). V této souvislosti **je proto na místě doplnit ekonomické ukazatele naturálními**, z nichž se jako nejvhodnější se svou komplexností jeví ukazatel počtu návštěvníků. Nutno dodat, že i celková návštěvnost kulturních institucí se v porovnání s rokem 2011 mírně snížila (viz. tab. č. 13).

Horší hospodářské výsledky v porovnání s předcházejícím rokem dokládá i pokles ukazatelů stupně soběstačnosti a ziskové marže (o 4,2 a 0,6 proc. bodu – viz tab. č. 10).

V makroukazatelích se porovnání se zpřesněnými údaji za rok 2011 nejeví tak nepříznivě. Při mírném poklesu produkce (o 2,1 %) klesla ještě hlouběji mezispotřeba (o 4,7 %) a hrubá přidaná hodnota tak o 2,2 % vzrostla.

Jak se ukazuje, váha či podíl sektoru kultury na ekonomice jako celku v několika významných ukazatelích osciluje kolem 2 %.

Veřejné zdroje věnované kultuře představují 2,16 % celkových konsolidovaných výdajů veřejných rozpočtů, podíl výdajů domácností na kulturu k celkovým výdajům domácností dosahuje 3% a počet zaměstnanců v sektoru kultury zhruba 2 % z celkového počtu zaměstnanců v ekonomice. Konečně předběžně odhadované podíly produkce a hrubé přidané hodnoty v kultuře mírně přesahují dvouprocentní úroveň (2,16 % a 2,38 %), zatímco odhadovaný hrubý domácí produkt kultury svou výší zůstává pod touto úrovní (1,43 % celostátního ukazatele).

Pokud bychom přidali na pomyslnou misku vah neměřitelnou část výkonů a společenského dosahu sektoru kultury, byl by jeho podíl jistě mnohem vyšší. To, co nelze finančně vyjádřit je však mimo naše možnosti. Je třeba se zabývat tím, co dokážeme ovlivnit a provádět opatření - zejména v oblasti statistických zjišťování – která nám umožní postupně zvyšovat rozsah kulturních aktivit zahrnutých do satelitního kulturního účtu a naopak snižovat stupeň jeho nepřesnosti.

4. Použité zdroje a literatura:

System účetů kultury. Praha, NIPOS 2011

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2011. Praha, ČSÚ 2013 (Práce a sociální analýzy, E- 3318 -13)

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2010. Praha, NIPOS 2011

ESSnet on Culture statistics 2009 –2011, Task Force 1 : Framework and definitions (Final Report 2011)

National report on public expenditure, Eries, 2004

The Economy of Culture, studie KEA European Affairs pro Evropskou komisi, (2006)

Statistická zjišťování ČSÚ a NIPOS a administrativní zdroje dat MF, MV, ČSSZ a Unie filmových distributorů a různá doplňková zjišťování provedená IU-DÚ a NIPOS

Tabulky dodávek a užití ČSÚ za rok 2011 a 2012

Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Praha, ČSÚ 2008

5. Tabulková příloha

Tabulka 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2012.....	19
Tabulka 2 Umístění finančních zdrojů podle kultur, oblastí a poskytovatelů kultur, služeb v roce 2012.....	20
Tabulka 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2012.....	21
Tabulka 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2012.....	22
Tabulka 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2012 (odhad).....	23
Tabulka 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2012 (sl. 3 - 5 odhad).....	24
Tabulka 7 Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2012.....	25
Tabulka 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2012.....	26
Tabulka 9a Zahraniční obchod se zbožím kulturního sektoru v roce 2012.....	27
Tabulka 9b Zahraniční obchod se službami kulturního sektoru v roce 2012.....	28
Tabulka 9c Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2012.....	29
Tabulka 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2012.....	30
Tabulka 11 Časové řady vybraných ukazatelů sektoru kultury.....	31
Tabulka 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2012.....	32
Tabulka 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kult. služeb v natur. ukazatelích v roce 2012.....	33

Tabulka 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2012

v tis. Kč

OBLAST	Ústřední vládní instituce	Místní vládní instituce	Veřejný sektor celkem	Přímé výdaje domácností	Nefinanční a finanční podniky ¹⁾	Nevládní neziskové instituce ¹⁾	Soukromý sektor celkem	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	Ostatní svět celkem	ZDROJE CELKEM
Kulturní dědictví	3 724 868	9 672 892	13 397 760	3 062 635	6 816 222	236 284	10 115 141	177 346	31 672	209 018	23 721 919
Interpretační umění	928 972	4 523 667	5 452 639	1 850 296	2 327 229	88 858	4 266 383	21 838	21 739	43 577	9 762 599
Výtvarné umění	23 439	47 799	71 238	637 439	5 918 642	3 629	6 559 710	1 595	7 136	8 731	6 639 679
Periodický a neperiodický tisk	28 040	23 240	51 280	12 127 000	23 375 825	3 323	35 506 148	82		82	35 557 510
Audiovizuální a interaktivní technika	274 468	977 322	1 251 790	17 830 655	23 854 012	5 317 012	47 001 679	13 283	1 586 837	1 600 120	49 853 589
Architektura	.	.	.	.	18 547 258	1 805	18 549 063	73 729	.	73 729	18 622 792
Reklama	.	.	.	127 394	65 430 363	.	65 557 757	.	.	.	65 557 757
Umělecké vzdělávání	10 828	7 181 928	7 192 756	1 345 000	.	.	1 345 000	2 246	.	2 246	8 540 002
Správa	2 359 129	23 898	2 383 027	56 344	499 892	1 975 338	2 531 574	.	.	.	4 914 601
Neznámá oblast	419 875	4 100 720	4 520 595	8 420 236	–	–	8 420 236	–	–	–	12 940 831
CELKEM	7 769 619	26 551 466	34 321 085	45 456 999	146 769 443	7 626 249	199 852 691	290 119	1 647 384	1 937 503	236 111 279

¹ Celkové příjmy jsou sníženy o příjmy z veřejného sektoru, domácností, mezinárodního prostředí, zaplacené daně a zvýšeny (sníženy) o změnu stavu úvěrů apod.

Tabulka 2 Umístění finančních zdrojů podle kultur. oblastí a poskytovatelů kultur. služeb v roce 2012

v tis. Kč

OBLAST	Historické památky	Muzeum a galerie	Divadla	Kulturní domy	Hudební soubory	Výstavní sály	Knihovny	Archivy	Rozhlas	Televize	Org. ochrany autor. práv	Školy uměl. vzděl.	Ostatní poskytovatelé	CELKEM
Kulturní dědictví	2 260 692	4 355 554	x	x	x	x	2 765 985	866 235	x	x	x	x	13 474 453	23 721 919
Interpretační umění	x	x	4 742 175	2 814 526	1 225 769	x	x	x	x	x	x	x	980 129	9 762 599
Výtvarné umění	x	x	x	x	x	237 167	x	x	x	x	x	x	6 402 512	6 639 679
Výrobci a distributoři audioviz. děl	x	x	x	x	x	x	x	x	4 962 125	22 449 476	x	x	22 441 988	49 853 589
Umělecké vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		8 540 002	x	8 540 002
Správa a podpora kulturní činnosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	967 681	x	3 946 920	4 914 601
Neznámá oblast	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	132678890	132 678 890
CELKEM	2 260 692	4 355 554	4 742 175	2 814 526	1 225 769	237 167	2 765 985	866 235	4 962 125	22 449 476	967 681	8 540 002	179 923 892	236 111 279

Tabulka 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2012

v tis. Kč

OBLAST	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Kulturní dědictví	16 485 796	8 603 451	16 967 282	10 206 049	5 633 642	1 127 591	-481 486
Interpretační umění	9 772 738	3 580 212	9 598 549	3 780 576	4 246 546	1 571 427	174 189
Výtvarné umění	6 661 253	6 385 963	5 655 002	3 457 358	804 823	1 392 821	1 006 251
Periodický a neperiodický tisk	42 671 923	40 864 662	40 439 861	29 684 528	6 406 694	4 348 639	2 232 062
Audiovizuální a interaktivní média	46 122 782	32 001 147	42 322 796	26 056 838	4 004 577	12 261 381	3 799 986
Architektura	19 088 441	17 933 733	17 619 198	11 784 331	3 164 488	2 670 379	1 469 243
Reklama	66 200 646	62 738 904	62 433 143	50 515 998	6 427 036	5 490 109	3 767 503
Umělecké vzdělávání	847 010	619 603	723 172	387 538	244 730	90 904	123 838
Správa a podpora kulturní činnosti	10 120 320	2 041 294	10 090 631	1 804 562	1 200 343	7 085 726	29 689
CELKEM	217 970 909	174 768 969	205 849 634	137 677 778	32 132 879	36 038 977	12 121 275

Tabulka 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2012

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Historické památky	2 298 937	1 541 136	2 264 504	897 325	678 756	688 423	34 433
Muzea a galerie	4 367 642	759 059	4 354 819	1 515 527	1 990 657	848 635	12 823
Archivy	871 107	102 979	1 424 943	502 027	852 160	70 756	-553 836
Knihovny	2 769 845	214 363	2 829 077	861 153	1 708 328	259 596	-59 232
Divadla	4 756 947	1 573 999	4 797 447	1 423 044	2 385 287	989 116	-40 500
Hudební soubory	1 231 899	423 855	1 278 784	501 240	594 165	183 379	-46 885
Festivaly	873 016	322 354	864 028	516 950	299 413	47 665	8 988
Cirkusy	77 234	64 960	75 418	31 946	12 035	31 437	1 816
Kulturní domy	2 833 642	1 195 047	2 582 872	1 307 396	955 646	319 830	250 770
Výstavní sály	238 007	122 947	270 289	160 352	85 387	24 550	-32 282
Rozhlas	5 033 731	3 386 500	3 747 500	2 077 453	1 014 425	655 622	1 286 231
Televize	23 485 752	12 213 458	22 016 774	10 545 228	1 558 525	9 913 021	1 468 978
Ostatní poskytovatelé	169 133 150	152 848 312	159 343 179	117 338 137	19 998 095	22 006 947	9 789 971
CELKEM	217 970 909	174 768 969	205 849 634	137 677 778	32 132 879	36 038 977	12 121 275

Tabulka 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2012 (odhad)

v tis. Kč b.c.

OBLAST	Produkce v zákl. cenách	Mezispotřeba v kup.cenách	Hrubá přidaná hodnota	Podíl jednotlivých oblastí na celkové hrubé přidané hodnotě v %
Kulturní dědictví	13 078 457	5 427 039	7 651 418	9,3
Interpretační umění	12 901 947	5 577 427	7 324 520	8,9
Výtvarné umění	6 902 696	4 331 035	2 571 661	3,1
Periodický a neperiodický tisk	35 897 892	22 895 050	13 002 842	15,8
Audiovizuální a interaktivní média	45 340 009	25 714 579	19 625 430	23,9
Architektura	19 521 402	12 979 837	6 541 565	8,0
Reklama	61 731 415	46 611 205	15 120 210	18,4
Umělecké vzdělávání	7 290 627	1 768 214	5 522 413	6,7
Správa a podpora kult. činnosti	8 220 610	3 349 252	4 871 358	5,9
CELKEM	210 885 055	128 653 638	82 231 417	100,0

Tabulka 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2012 (sl. 3 - 5 odhad)

v tis. Kč

SEKTOR	OBLAST	PŘÍJMY (VÝNOSY) CELKEM	VÝDAJE (NÁKLADY) CELKEM	HODNOTA PRODUKCE (v mil. Kč) ¹⁾	MEZI- SPOTŘEBA (v mil. Kč) ¹⁾	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA (v mil. Kč) ¹⁾	POČET ZAMĚSTN. (PŘEPOČ.) v os.	VÝDAJE NA INVESTICE	EXPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	IMPORT ZBOŽÍ A SLUŽEB	POČET PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB	NACE
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KULTURNÍ SEKTOR	Kulturní dědictví	16 485 796	16 967 282	13 078	5 427	7 651	17 664	1 737 970	81 060	330 931	6 225	91.01, 02, 03, 47.78, 79 ²⁾
	Scénická umění	9 772 738	9 598 549	12 902	5 577	7 325	12 478	410 116	127 750	330 357	5 717	90.01,02,04
	Výtvarná umění ³⁾	3 747 714	3 131 919	3 931	2 354	1 577	1 347	178 143	250 750	134 013	6 745	74.20,90.03
	Kulturní a uměl. vzdělávání	847 010	723 172	7 291	1 768	5 523	467	22 988	x	x	1 255	85.52
	Uměl. řemesla	561 330	552 960	568	385	183	1 230	.	5 762 836	3 753 715	1 000	odd.14,15,16,23,25,31,32,43 (část)
	Sektor celkem	31 414 588	30 973 882	37 770	15 511	22 259	33 186	2 349 217	6 222 396	4 549 016	20 942	-
KULTURNÍ PRŮMYSLY	Film a video	14 572 857	14 072 571	16 207	9 925	6 282	1 528	1 150 674	11 530 210	8 353 387	1 179	59.11,12,13,14, 77.22, 47.63 (část)
	Hudba	1 908 833	1 610 024	2 208	1 522	686	307	52 846	934 784	1 613 419	2 870	59.20, 47.63 (část) ²⁾
	Rozhlas	5 033 731	3 747 632	4 541	2 006	2 535	1 809	67 685	1 208	9 305	60	60.10
	Televize	23 485 752	22 016 774	21 187	11 787	9 400	4 358	1 707 904	153 299	420 419	120	60.20
	Knihy a tisk	42 671 923	40 439 861	35 898	22 895	13 003	13 794	1 270 496	8 507 509	5 775 387	36 100	58.11,13,14,63.91,74.30,47.61,62 ²⁾
	Videohry	1 121 609	875 795	1 197	476	721	736	29 218	.	.	28	58.21
	Sektor celkem	88 794 705	82 762 657	81 238	48 611	32 627	22 532	4 278 823	21 127 010	16 171 917	40 357	-
KREATIVNÍ PRŮMYSLY	Architektura	19 088 441	17 619 198	19 521	12 980	6 541	7 117	1 348 983	254 900	111 087	3 508	71.11
	Reklama	66 200 646	62 433 143	61 731	46 611	15 120	13 277	2 271 303	11 810 365	10 976 939	5 625	73.11
	Design	2 352 209	1 970 123	2 404	1 592	812	660	74 456	196 612	187 368	1 315	74.10
	Sektor celkem	87 641 296	82 022 464	83 656	61 183	22 473	21 054	3 694 742	12 261 877	11 275 394	10 448	-
Správa a podpora kult. činnosti	10 120 320	10 090 631	8 221	3 349	4 872	3 013	45 749	.	.	770	84.11,12 (část), 94.99.2	
KULTURA CELKEM	217 970 909	205 849 634	210 885	128 654	82 231	79 785	10 368 531	39 611 283	31 996 327	72 517	-	

¹⁾ odhad na základě vlastních propočtů z údajů národního účetnictví

²⁾ údaje za maloobchod se vztahují jen ke sloupcům 1 až 6

³⁾ bez designu a um. řemesel

Tabulka 7 Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2012

POSKYTOVATEL	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání "ne-kulturního" charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující jinou než kulturní činností	Dobrovolníci	Neznámý charakter povolání	CELKEM		
						Počet zaměstnanců celkem	Mzdy v tis. Kč	Průměrná mzda v Kč
Historická památka	482	.	.	1 787	1 491	1 973	460 501	19 450
Muzeum a galerie	2 714	.	.	1 764	3 147	5 861	1 386 496	19 714
Archiv	.	.	.	.	2 421	2 421	616 188	21 210
Knihovna	4 618	.	.	1 689	769	5 387	1 197 134	18 519
Divadlo	3 047	.	.	2 631	4 234	7 281	1 670 106	19 115
Výstavní sál	.	.	.	448	252	252	51 061	16 885
Kulturní dům	1 442	.	.	1 712	1 507	2 949	633 784	17 910
Nakladatelství/vydavatelství	7 312	.	.	.	6 427	13 740	4 170 562	25 295
Film a video	.	.	.	.	1 528	1 528	567 156	30 931
Rozhlas	899	.	.	.	910	1 809	996 384	45 899
Televize	3 525	.	.	.	833	4 358	2 234 086	42 720
Organizace ochrany autorských práv	.	.	.	.	277	277	113 156	34 042
Ostatní poskytovatelé	.	.	.	.	31 949	31 949	9 821 651	25 618
CELKEM	24 040	.	.	10 031	55 745	79 785	23 918 265	24 982

Tabulka 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2012

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Investice v kulturním sektoru	Zdroje investic				Z celkových investic	
		státní	ze zahraničí	z toho: EU	vlastní a jiné	hmotný majetek	nehmotný majetek
Historická památka	187 070	65 930	49 661	41 655	71 479	179 163	7 907
Muzeum a galerie	597 976	461 932	83 061	63 250	52 983	576 413	21 563
Archiv	57 005	37 139	.	.	19 866	55 523	1 482
Knihovna	730 665	629 853	6 236	6 236	94 576	606 147	124 518
Divadlo	180 408	54 565	212	120	125 631	175 281	5 127
Koncertní sál (soubory a festivaly)	5 802	1 514	215	.	4 073	3 962	1 840
Kulturní domy	204 901	199 502	5 399	2 781	0	196 304	8 597
Výstavní sál	5 898	1 168	.	.	4 730	5 686	212
Rozhlas	67 685	.	.	.	67 685	52 758	14 927
Televize	1 707 904	786	.	.	1 707 118	996 559	711 345
Ostatní poskytovatelé	6 623 217	4 644 917	17 685	17 685	1 960 615	4 408 515	2 214 702
CELKEM	10 368 531	6 097 306	162 469	131 727	4 108 756	7 256 311	3 112 220

Tabulka 9a Zahraniční obchod se zbožím kulturního sektoru v roce 2012

v tis. Kč

KULTURNÍ OBLAST	G e o g r a f i c k é č l e n ě n í								
	EU		USA		OSTATNÍ SVĚT		CELKEM		
	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	SALDO
Kulturní dědictví	23 025	285 680	11 439	25 126	46 424	13 400	80 888	324 206	-243 318
Interpretační umění	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Výtvarné umění	1 707 631	2 272 795	285 337	144 196	3 825 393	1 336 724	5 818 361	3 753 715	2 064 646
Periodický a neperiodický tisk	7 184 120	4 316 675	23 149	98 514	829 049	518 606	8 036 318	4 933 795	3 102 523
Audiovizuální a interaktivní technika	7 603 921	2 362 362	240 205	586 497	892 373	3 617 187	8 736 499	6 566 046	2 170 453
Architektura	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Reklama	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Umělecké vzdělávání	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Správa	.	.	.	.	.	.	.	.	.
CELKEM	16 518 697	9 237 512	560 130	854 333	5 593 239	5 485 917	22 672 066	15 577 762	7 094 304

Tabulka 9b Zahraniční obchod se službami kulturního sektoru v roce 2012

v tis. Kč

KULTURNÍ OBLAST	G e o g r a f i c k é č l e n ě n í								
	EU		USA		OSTATNÍ SVĚT		CELKEM		
	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	SALDO
Kulturní dědictví	172	6 650	.	32	.	43	172	6 725	-6 553
Interpretační umění	62 992	160 394	8 658	177 347	56 100	42 616	127 750	330 357	-202 607
Výtvarné umění	267 039	265 454	37 556	22 689	87 242	33 238	391 837	321 381	70 456
Periodický a neperiodický tisk	442 845	241 133	14 844	20 388	13 502	580 071	471 191	841 592	-370 401
Audiovizuální a interaktivní technika	3 173 802	2 408 402	118 706	845 757	590 494	576 325	3 888 002	3 830 484	52 518
Architektura	215 964	101 647	1 081	4 305	37 855	5 135	254 900	111 087	143 813
Reklama	10 451 721	8 458 019	318 913	103 438	1 039 731	2 415 482	11 810 365	10 976 939	833 426
Umělecké vzdělávání	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Správa	.	.	.	.	.	.	.	.	.
CELKEM	14 614 535	11 641 699	499 758	1 123 956	1 824 924	3 652 910	16 939 217	16 418 565	520 652

Tabulka 9c Zahraníční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2012

v tis. Kč

KULTURNÍ OBLAST	G e o g r a f i c k é č l e n ě n í								
	EU		USA		OSTATNÍ SVĚT		CELKEM		
	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	SALDO
Kulturní dědictví	23 197	292 330	11 439	25 158	46 424	13 443	81 060	330 931	-249 871
Interpretační umění	62 992	160 394	8 658	127 347	56 100	42 616	127 750	230 357	-202 607
Výtvarné umění	1 974 670	2 538 249	322 893	166 885	3 912 635	1 369 962	6 210 198	4 075 096	2 135 102
Periodický a neperiodický tisk	7 626 965	4 557 808	37 993	118 902	842 551	1 098 677	8 507 509	5 775 387	2 732 122
Audiovizuální a interaktivní technika	10 777 723	4 770 764	358 911	1 432 254	1 482 867	4 193 512	12 619 501	10 396 530	2 222 971
Architektura	215 964	101 647	1 081	4 305	37 855	5 135	254 900	111 087	143 813
Reklama	10 451 721	8 458 019	318 913	103 438	1 039 731	2 415 482	11 810 365	10 976 939	833 426
Umělecké vzdělávání	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Správa	.	.	.	.	.	.	.	.	.
CELKEM	31 133 232	20 879 211	1 059 888	1 978 289	7 418 163	9 138 827	39 611 283	31 996 327	7 614 956

Tabulka 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2012

v tis. Kč, v %

OBLAST SEKTOR	VEŘEJNÉ ZDROJE		ÚROVEŇ HOSPODAŘENÍ		HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA		ZAMĚŠTNANCI		MZDY		INVESTICE		
	v tis. Kč	podíl na sektoru v %	stupeň soběstačnosti v %	zisková marže v %	v mil. Kč	podíl na sektoru v %	počet	podíl na sektoru v %	průměrná měsíční mzda v Kč	index k prům. mzdě sektoru	v tis. Kč	podíl krytý dotacemi a granty v %	
Kulturní dědictví	13 397 760	39,0	50,7	x	7 651	9,3	17 664	22,1	16 752	67,1	1 737 970	76,7	
Interpretační umění	5 452 639	15,9	37,3	1,4	7 325	8,9	12 478	15,6	18 913	75,7	410 116	100,0	
Výtvarné umění	71 238	0,2	113,3	10,2	2 572	3,1	3 237	4,1	15 645	62,6	252 599	6,8	
Periodický a neperiodický tisk	51 280	0,1	101,1	4,6	13 003	15,8	13 794	17,3	27 533	110,2	1 270 496	0,2	
Audiovizuální a interaktivní technika	1 251 790	3,7	75,6	7,2	19 625	23,9	8 738	11,0	35 217	141,0	3 008 327	35,7	
Architektura	.	x	101,8	6,8	6 542	8,0	7 117	8,9	27 017	108,1	1 348 983	1,6	
Reklama	.	x	100,5	5,0	15 120	18,4	13 277	16,6	27 855	111,5	2 271 303	0,0	
Umělecké vzdělávání	7 192 756	21,0	85,7	14,1	5 522	6,7	467	0,6	25 679	102,8	22 988	10,8	
Správa a podpora kult. činnosti a neznámá oblast	6 903 622	20,1	x	x	4 871	5,9	3 013	3,8	24 032	96,2	45 749	18,2	
CELKEM	34 321 085	100,0	84,9	4,9	82 231	100,0	79 785	100,0	24 982	100,0	10 368 531	27,8	
v tom	kulturní sektor	26 098 521	76,0	54,9	1,1	22 258	27,1	33 186	41,6	18 541	74,2	2 349 217	75,8
	kulturní průmysly	1 303 070	3,8	88,0	5,9	32 628	39,7	22 532	28,2	30 513	122,1	4 278 823	25,1
	kreativní průmysl	15 872	0,0	101,0	5,6	22 474	27,3	21 054	26,4	27 282	109,2	3 694 742	0,6
	správa a podpora kult. činnosti	2 383 027	6,9	20,2	0,1	4 871	5,9	3 013	3,8	24 032	96,2	45 749	18,2

Tabulka 11 Časové řady vybraných ukazatelů sektoru kultury

v mil. Kč

UKAZATEL	2010	2011	2012	Index 2011/10	Index 2012/11	Index 2012/10
Veřejné zdroje celkem	36 283	34 739	34 322	0,96	0,99	0,95
Náklady celkem	219 816	204 341	205 850	0,93	1,01	0,94
Výnosy celkem	229 110	216 212	217 971	0,94	1,01	0,95
Stupeň soběstačnosti v %	87,1	89,1	84,9	1,02	0,95	0,97
Počet zaměstnanců v os.	87 018	81 521	79 785	0,94	0,98	0,92
Průměrná hrubá měs. mzda v Kč	24 406	24 704	24 982	1,01	1,01	1,02
Investice v mil. Kč	13 748	11 416	10 369	0,83	0,91	0,75
Hrubá přid.hodnota v mld. Kč ¹⁾	86,1	80,4	82,2	0,93	1,02	0,95
Hrubý dom. produkt v mld. Kč ¹⁾	59,5	53,1	55,1	0,89	1,04	0,93

¹⁾ odhad, za rok 2012 z předběžných dat.

Tabulka 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2012

POSKYTOVATEL	Kulturní podniky a instituce celkem	v tom		
		státní	soukromé	ostatní
Památkové objekty zpřístupněné za vstupné	295	190	59	46
Muzea a galerie (muzea výtvarných umění)	502	398	58	46
Výstavní sítě	289	96	119	74
Knihovny (veřejné)	5 401	5 401	-	-
Divadla	153	39	43	71
Hudební tělesa	194	36	27	131
Rozhlas	60	1	47	12
Televize	120	1	107	12
Festivaly	417	125	88	204
Kulturní domy	488	424	35	29
Vydavatelé neper. a period. tisku	718	20	642	56
Celkem	8 637	6 731	1 225	681

Tabulka 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kult. služeb v natur. ukazatelích v roce 2012

POSKYTOVATEL	Počet návštěv kulturních zařízení na 10 tis. osob	Počet vydaných titulů na 10 tis. osob	Počet vysílacích hodin na 1 držitele vys. licence	Index 2012/2011 v %
Historické památky	11 063	x	x	95,4
Muzea a galerie	9 113	x	x	95,5
Výstavní sály	1 904	x	x	86,5
Knihovny	23 120	x	x	101
Kina	10 640	x	x	103,5
Divadla	6 945	x	x	97,1
Koncertní sály (soubory a festivaly)	2 227	x	x	96,8
Nakladatelství a vydavatelství	x	29	x	x
Rozhlas	x	x	21 014	135,6
Televize	x	x	9 671	102,9
Kulturní domy	8 082	x	x	104,7
CELKEM	73 094	29	30 685	99,2¹⁾

¹⁾ zahrnuje pouze návštěvnost